

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Tilsyn med finansmarkedet

Kort om Finanstilsynet

1

FINANSTILSYNETS ROLLE OG OPPGAVER

Finanstilsynet er et selvstendig myndighetsorgan som arbeider med grunnlag i lover og vedtak fra Stortinget, Regjeringen og Finansdepartementet. Finanstilsynet deltar også i et omfattende internasjonalt samarbeid. Gjennom EØS-avtalen gjennomføres EUs finansmarkedsregelverk i norsk rett.

Finanstilsynets hovedmål er å bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder.

Gjennom tilsyn med foretak og markeder skal Finanstilsynet bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder, og til at brukerne kan ha tillit til at finansielle avtaler og tjenester blir fulgt opp etter sin hensikt.

Finansiell stabilitet vil si at det finansielle systemet kan håndtere forstyrrelser og uventede hendelser, og at det kan utføre funksjonene sine slik at det ikke oppstår store, negative konsekvenser for resten av økonomien og for forbrukerne.

Velfungerende markeder bidrar til effektiv fordeling og prising av kapital og risiko. Det er nær sammenheng mellom finansiell stabilitet og velfungerende markeder. Uten finansiell stabilitet kan ikke markedene fordele kapital og risiko på en effektiv måte. Dersom denne fordelingen ikke fungerer som den skal, og risiko blir feilpriset, kan dette skape finansiell ustabilitet.

Finansiell stabilitet og velfungerende markeder er nødvendig for å sikre tillit til det finansielle systemet, en stabil økonomisk utvikling og for å beskytte brukerne av finansielle tjenester.

Tilsynet med finanssektoren

Finanstilsynet kontrollerer hvordan foretakene driver sin virksomhet i finansmarkedet, om de er solide og kan tåle skiftende økonomiske forhold og om de har et akseptabelt risikonivå.

Tilsynet vurderer om styre og ledelse er skikket til å ta det ansvaret de har, men det er styret og ledelsen i det enkelte foretaket som har ansvaret for den forretningsmessige driften.

Det finansielle systemet sørger for fordeling av kapital og risiko og ivaretar betalings- og oppgjørsfunksjoner. Solide finansinstitusjoner og velfungerende finans- og verdipapirmarkeder er nødvendig for at disse funksjonene blir ivare tatt på en god måte.

Regulering og tilsyn skal bidra til at brukerne får korrekt og tilstrekkelig informasjon slik at de forstår risikoen ved sine valg, enten de er innskytere, låntakere, investorer, utstedere, forsikringstakere eller brukere av andre tjenester fra foretak under tilsyn.

Forbrukervern

Forbrukervern står sentralt i lovreguleringen av finansmarkedet og i tilsynet med ulike tilbydere av finansielle tjenester, innen bank-, forsikrings- og verdipapirmarkedet. Solide og likvide finansinstitusjoner og velfungerende finansmarkeder er grunnleggende forbrukerinteresser, både for fellesskapet og for enkeltmennesker. Samtidig er det viktig at forbrukere har et godt vern ved kjøp og salg av finansprodukter og eiendom, og at de kan basere sine beslutninger på god informasjon og nøytral rådgivning.

2

TILSYNSOMRÅDENE

Finanstilsynets tilsynsansvar er omfattende og inkluderer finanssektoren med bank-, forsikrings- og verdipapirvirksomhet. I tillegg dekker tilsynet eiendomsmedling, inkasso-, revisor- og regnskapsførervirksomhet.

Bank og finans

Bankene er sentrale aktører i det finansielle systemet. Regulering og tilsyn er viktig for å bidra til å sikre tillit til det finansielle systemet og finansiell stabilitet. Tilsynet med banker og andre kredittinstitusjoner skal bidra til solide institusjoner som har god risikovurdering, styring og kontroll. Finansielle tjenester skal ytes etter gjeldende regelverk til beste for samfunnet og brukerne.

Forsikring og pensjon

Tilsynsvirksomheten skal bidra til at forsikringsforetakene og pensjonsforetakene er solide og risikobeviste, og at de har god styring og kontroll. Regulering og tilsyn er viktig for å sikre kundenes rettigheter i forsikrings- og pensjonskontrakter og skape allmenn tillit i markedet. Tilsynet omfatter også forsikringsformidling.

Verdipapirmarkedet

Det overordnede målet for regulering og tilsyn med verdipapirmarkedet er at markedet skal fungere godt som kapitalkilde for næringslivet og som grunnlag for investeringsvirksomhet og sparing. Tilsynet omfatter aktørenes finansielle stilling og drift, og at virksomhetsreglene og de generelle atferdsreglene blir fulgt. Kontroll med finansiell rådgivning er en viktig del av tilsynet.

Prospektkontroll

Det skal utarbeides prospekt ved tilbud om tegning eller kjøp av verdipapirer i det norske verdipapirmarkedet. Det samme

gjelder ved opptak til notering av verdipapirer og kapitalforhøyelser i foretak på norsk regulert marked. Finanstilsynet kontrollerer at prospektene inneholder de opplysninger som følger av regelverket.

Regnskapstilsyn

Den overordnede målsettingen med regnskapstilsynet er å sikre et mer effektivt verdipapirmarked. Finanstilsynet fører tilsyn med at regnskapene til noterte foretak blir avlagt i tråd med regnskapskrav og de internasjonale regnskapsstandardene (IFRS). Kontrollen omfatter alle norskregistrerte foretak som er notert på regulert marked / børs i Norge eller i andre EØS-land, og dekker foretakenes rapportering, som årsregnskap på konsern- og selskapsnivå.

Revisorer

Revisorer og revisjonsselskaper må ha tillatelse fra Finanstilsynet. Finanstilsynet kontrollerer at revisorer er uavhengige og utfører arbeidet på en tilfredsstillende måte og i samsvar med regelverket og god revisjonsskikk. Revisorbransjen består av noen få, store internasjonale selskaper, og et stort antall mindre revisjonsselskaper.

Regnskapsførere

Regnskapsførere og regnskapsførelseskaper må ha tillatelse fra Finanstilsynet. Tilsynet omfatter kontroll av at virksomheten blir drevet i samsvar med regelverket og god regnskapsføringskikk.

Eiendomsmegling

Eiendomsmeglere og eiendomsmeglingsforetak må ha tillatelse fra Finanstilsynet. Finanstilsynet kontrollerer at meglingen følger regelverket og er i samsvar med god meglerskikk. Tilsynet omfatter foretak, inkludert boligbyggelag, som har bevilling til å drive eiendomsmegling og advokater som har stilt sikkerhet for eiendomsmegling. Tilsynet retter seg særlig mot foretak som tilbyr boligformidling for forbrukere.

Inkassovirksomhet

Inkassoforetak må ha tillatelse fra Finanstilsynet. Tilsynet med inkassovirksomhet skal bidra til at virksomheten drives i tråd med regelverket og god inkassoskikk. Tilsynet dekker foretak som inndriver forfalte pengekrav for andre og foretak som kjøper opp forfalte pengekrav og selv driver inn disse.

Tilsyn med IKT og systemer for betalingstjenester

Finanstilsynet har tilsyn med finansforetakenes bruk av IKT og systemer for betalingstjenester. Tilsynet skal bidra til at foretakene ivaretar nødvendige sikkerhetskrav og at IKT-virksomheten er i samsvar med regelverket. Finanstilsynet følger opp at finansforetakenes betalingstjenester, som nettbanks og betalingsterminaler, er trygge og stabile.

Tiltak mot hvitvasking

Finanstilsynet veileder foretak under tilsyn om regelverket for tiltak mot hvitvasking og kontrollerer at regelverket blir overholdt. Regelverket harmoniseres med EU-krav og internasjonale standarder, som også omfatter tiltak mot terrorfinansiering. Finanstilsynet samarbeider med ØKOKRIM om nettstedet hvitvasking.no.

Virksomheter under tilsyn

- Banker
- Kredittforetak
- Finansieringsforetak
- Betalingsforetak
- E-pengeforetak
- Forsikringsforetak
- Forsikringsformidlingsforetak
- Pensjonsforetak
- Holdingforetak i finanskonsern
- Verdipapirforetak
- Forvaltningsselskaper for verdipapirfond
- Forvaltere av alternative investeringsfond
- Regulerte markeder
- Oppgjørssentraler
- Depotmottakere for alternative investeringsfond

- Verdipapirregister
- Eiendomsmeglere
- Eiendomsmeglingsforetak
- Inkassobevillingshavere
- Inkassoforetak
- Revisorer
- Revisjonsselskaper
- Regnskapsførere
- Regnskapsførerselskaper

I tillegg har Finanstilsynet ansvar for:

- Atferdsreglene i verdipapirmarkedet
- Regnskapstilsyn – noterte foretak
- Prospektkontroll – omsettelige verdipapirer
- Tilsyn med systemer for betalingstjenester

3

SLIK ARBEIDER FINANSTILSYNET

Finanstilsynets arbeid er i stor grad preget av dialog med foretak under tilsyn, både gjennom bransjeorganisasjoner, møter og annen kontakt med de ulike foretakene. Dette gir mulighet til å utveksle informasjon og skape forståelse for de kravene Finanstilsynet stiller til foretakene.

Tilsyn og overvåking

Finanstilsynet følger opp at foretakene etterlever regelverk og retningslinjer. Tilsynet foregår gjennom innrapportering og analyser av data, ved stedlige tilsyn i foretakene eller mer spesifikke tematilsyn. I tillegg vurderer Finanstilsynet regelmessig makroøkonomiske forhold og andre utviklingstrekk som kan utgjøre en risiko for den finansielle stabiliteten i det norske markedet. Det blir gjort jevnlig analyse av risikoen som banker og andre aktører står overfor, og av mulige kilder til framtidige stabilitetsproblemer i det norske finansielle systemet.

Forvaltning

Finanstilsynet forvalter regelverket for godkjenninger og krav til konsesjon i alle deler av finanssektoren. Alle som ønsker å starte virksomhet i Norge innenfor Finanstilsynets ansvarsområder, må søke om tillatelse. Hvis tilsynet oppdager feil og regelbrudd hos foretakene, blir de pålagt å rette opp dette i tråd med konsesjonskravene. Ved alvorlige uregelmessigheter kan Finanstilsynet trekke tilbake konsesjonen.

Regelverksutvikling

Regelverksutvikling skal fremme økonomiske og markedsmessige rammebetingelser som bidrar til lønnsomme og konkurransedyktige virksomheter. Regelverket gir rammer for

at foretakene blir drevet på en solid måte, og det skal gi god beskyttelse til brukere av finansielle tjenester. Tilsynets arbeid omfatter utvikling og harmonisering av regelverk og arbeid med forslag til lover og forskrifter. Finanstilsynet samarbeider med utenlandske tilsynsmyndigheter og organisasjoner om regelverksutvikling. Dette arbeidet er viktig, både for å påvirke og for å få best mulig forståelse av grunnlaget for internasjonale regler. Det meste av regelverket som gjelder for norske finansinstitusjoner, er basert på EU-regelverk. Dette arbeidet har økt i omfang og betydning.

Kommunikasjon og samarbeid

Finanstilsynet legger vekt på at tilsynsvirksomheten er forutsigbar og at informasjon om rammevilkår og regelverk er lett tilgjengelig og tydelig formidlet. Informasjon skal hjelpe aktørene i finansmarkedet til å etterleve regelverket. Derfor er også informasjon og kommunikasjon rundt vedtak, merknader, regelverksendringer og andre beslutninger viktig i tilsynsarbeidet. Finanstilsynet samarbeider med en rekke andre myndigheter og organisasjoner i Norge og internasjonalt.

Ønsker du mer informasjon?

Se finansstilsynet.no,
eller ta kontakt:
Tlf. 22 93 98 00
post@finansstilsynet.no

Finanstilsynet
Revierstedet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo